

stec
groep

Evaluatie van het
programma
De Kop Werkt!
2017-2020

Stec Groep aan De Kop Werkt!

Esther Geuting en David van Doesburg
20 feb 2023

DE KOP
WERKT!

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Sheet
• Inleiding	3
• Effectenanalyse Programma De Kop Werkt 2017-2020	7
• Actuele economische foto	22

Inleiding

Inleiding

De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel en de provincie Noord-Holland werken samen in het regionaal stimuleringsprogramma 'De Kop Werkt!'. Het centrale doel van de regionale samenwerking is het creëren van een optimaal klimaat om te wonen, werken, recreëren en voor bedrijven om zich in de Kop van Noord-Holland te vestigen en te groeien.

In 2015 zijn vier bestuursopdrachten opgesteld, die als basis dienen voor de regionale samenwerking. Voor de uitvoering van concrete projecten (looptijd 2017-2020) binnen het Programma De Kop Werkt! is een bijdrage van € 15 miljoen beschikbaar gesteld door de raden van de vier gemeenten en een cofinanciering van ook € 15 miljoen door de provincie Noord-Holland. De vijf partijen hebben in het voorjaar van 2017 een Samenwerkingsovereenkomst voor de uitvoering van het programma 'De Kop Werkt!' opgesteld waarin afspraken zijn gemaakt over projecten, financiering en samenwerking.

In 2017 stelden we een nulmeting op als basis voor de te verwachten effecten van het programma. In dit rapport kijken we wat – aan het einde van het programma – de stand van zaken is ten aanzien van uitgevoerde projecten/programma en ook de resultaten waaraan het programma heeft bijgedragen, dan wel in de toekomst aan kunnen bijdragen.

Inleiding

Het is lastig om de directe causaliteit te duiden tussen het complete programma en positieve resultaten (bijvoorbeeld de toenemende keuze voor techniek). Veel projecten binnen het programma lenen zich niet direct voor een kwantitatieve beoordeling. Desondanks hoorde we via de interviews dat diverse onderdelen van het programma een positieve uitwerking hebben gehad. Denk daarbij aan de inzet van horecapersoneel in de zorg (van horecatijger tot zorgheld), het verduurzamen van vakantieparken, de succesasussen van het project erfqualiteit en het mobiliteitsproject Mobipunten in de Kop.

Marketeers hebben voor Op Kop in januari 2022 een evaluatie gepubliceerd waarin een aantal effectmetingen zijn opgesteld om vast te stellen of de campagne het gewenste effect heeft behaald. In totaal zijn er drie metingen geweest (de 0-,1- versus 2-meting) De drie belangrijkste bevindingen waren:

- Ten opzichte van de eerste meting in 2020 is er op verschillende onderwerpen een positieve ontwikkeling zichtbaar in hoe mensen tegen de regio Kop van Noord-Holland aankijken.
- Ten opzichte van de eerste meting in 2020 geven meer mensen aan te weten waar ze moeten zijn als ze op zoek zijn naar een baan of opleiding in de Kop van Noord-Holland.
- De bekendheid van het platform opkop.nl is sinds de eerste meting in begin 2020 gestegen in DG1, maar niet verder toegenomen ten opzichte van de tweede meting in 2020.

Daarnaast blijkt uit onze analyse van de indicatoren die bij start van het programma in beeld zijn gebracht dat deze over vrijwel de hele linie conform verwachting of positiever uitvallen, en zich ook positiever hebben ontwikkeld dan op grond van het investeringsprogramma verwacht mocht worden. De prestaties kunnen echter niet helemaal causaal toegeschreven worden aan de werking van het programma.

Actuele meting van demografie, woon-, werk- en leefklimaat Kop

Deelgebieden beleidsdoel

Effectenanalyse Programma De Kop Werkt 2017-2020!

Demografie, Leefbaarheid, Voorzieningen en Woningmarkt

Samenvatting effectenanalyse (1)

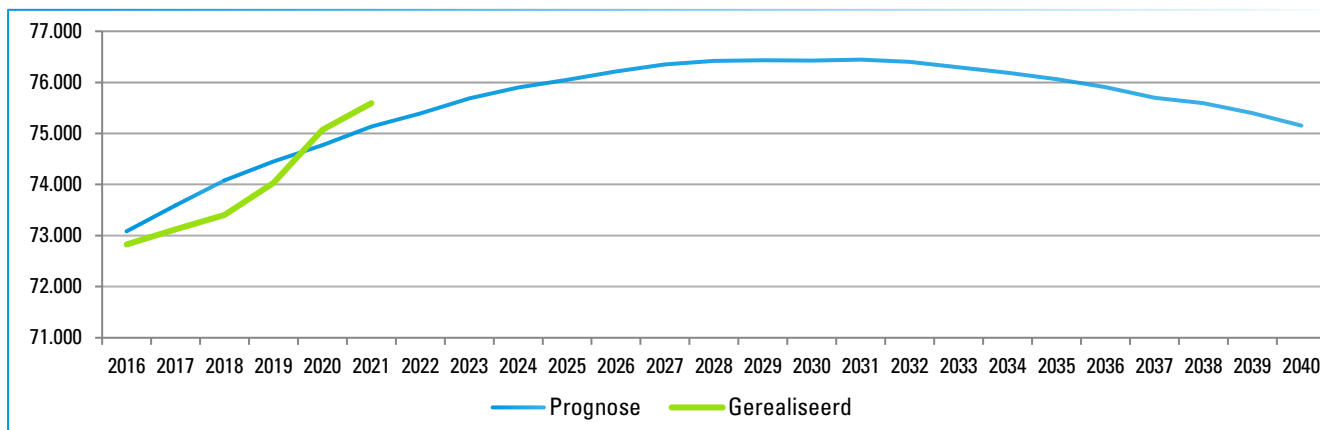
Indicator	Resultaat	Ontwikkeling t.o.v. prognose 2017
Huishoudensontwikkeling	Over de periode 2016 t/m 2021 is het aantal huishoudens in de Kop met circa 2.750 toegenomen.	
Relatieve ontwikkeling bevolking naar leeftijd	Het aantal jongeren in de Kop is conform de prognose met circa 5% afgenomen. De beroepsbevolking is nagenoeg gelijk gebleven, terwijl de prognose hierin een sterke afname had voorspeld. Ook de groep ouderen in de Kop neemt volgens prognose toe.	
Huishoudensontwikkeling naar huishoudenssamenstelling	In lijn met de huishoudensontwikkeling naar leeftijdsgroepen, past ook de huishoudenssamenstelling zich aan. Het aantal gezinnen in de Kop is de afgelopen vijf jaar met circa 500 afgenomen, terwijl het aantal alleenstaanden en stellen in de leeftijdscategorie 75-plus met circa 2.000 huishoudens toenam.	
Verkooplocaties in Kop van Noord-Holland	Het aantal verkooppunten is de afgelopen vijf jaar sterker gedaald dan geprognosticeerd. Mogelijk is dit (deels) een gevolg van de Covid-19 pandemie.	
Aantal studenten MBO, HBO en WO woonachtig in de Kop	Het aantal studenten (zowel MBO, HBO als WO) woonachtig in de Kop is in de periode 2016 t/m 2021 met circa 1.000 toegenomen.	
Ontwikkeling Bruto Regionaal Product (BRP)	Het Bruto Regionaal Product (BRP) van de COROP-regio Kop is de afgelopen vijf jaar toegenomen tot circa 11,8 miljard euro. Hiermee is het BRP met circa 12% toegenomen in de periode 2016 t/m 2020.	
R&D uitgaven	De investeringen in R&D van bedrijven in de Kop is de afgelopen vijf jaar ontwikkeld conform het midden van de bandbreedte van de in 2017 opgestelde prognose.	
Ontwikkeling aantal banen in de Kop	Het aantal banen in de Kop nam in de periode 2012 t/m 2020 toe met circa 3%. Na een ondergemiddelde ontwikkeling in de periode 2012 t/m 2016, zien we een sterke toename in de periode 2016 t/m 2020 (een toename van circa 2.600 banen, circa +5%).	

Samenvatting effectenanalyse (2)

Indicator	Resultaat	Ontwikkeling t.o.v. prognose 2017
Werkloosheidsontwikkeling Kop van Noord-Holland	Het werkloosheidspercentage in de Kop ligt anno 2021 op circa 3% en is hiermee historisch laag. Daarnaast valt op dat de Kop van Noord-Holland wat betreft werkloosheidscijfers onder het landelijk gemiddelde ligt	
Ontwikkeling aantal banen in aandelen vier hoofdsectoren	De ontwikkeling van de werkgelegenheid verdeeld naar de vier hoofdsectoren heeft in de periode 2012 t/m 2020 relatief conform prognose plaatsgevonden. Opvallend is dat het aandeel banen in de landbouw enigszins is toegenomen, terwijl dit volgens de prognose zou stabiliseren of zelfs zou afnemen.	
Banen op bedrijventerreinen	De werkgelegenheid op de bedrijventerreinen in de Kop is in de periode 2016 t/m 2020 met circa 600 banen toegenomen.	
Ontwikkeling van het aantal banen in het toerisme	De ontwikkeling van het aantal banen in de toeristische sector in de Kop is in de periode 2016 t/m 2020 met circa 700 banen toegenomen. Met name de toename van het aantal toeristische banen in Den Helder (+300, +20%) valt hierbij op.	

Demografie, Leefbaarheid, Voorzieningen en Woningmarkt

Huishoudensontwikkeling

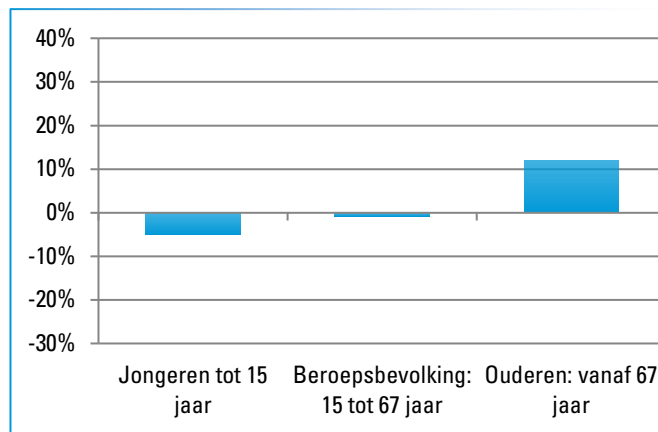
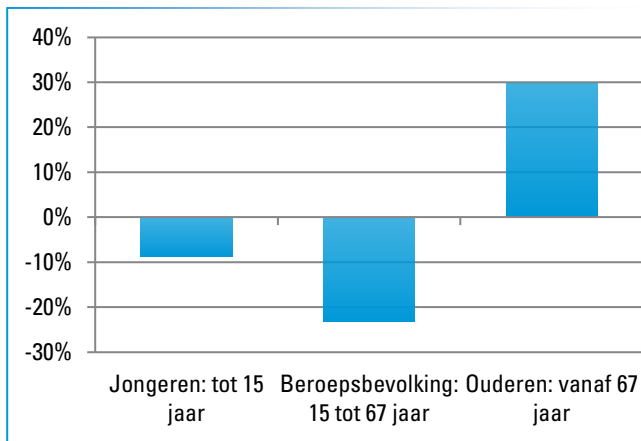

CBS (2021) en Stec Groep o.b.v. ABF Research (2016), Bewerking: Stec groep (2022)

Ten opzichte van de in 2017 opgestelde huishoudensprognose – op basis van Primos2016 – zien we dat het aantal huishoudens in de Kop in de periode 2016 t/m 2019 minder toenam dan geprognosticeerd. Vanaf 2020 neemt het aantal huishoudens echter sterk toe (circa 1.000 extra huishoudens ten opzichte van 2019) waarmee het aantal huishoudens sterker toenam dan in de prognose. Anno 2021 zijn er circa 400 huishoudens meer aanwezig in de Kop dan geprognosticeerd in 2017.

Demografie, Leefbaarheid, Voorzieningen en Woningmarkt

Relatieve ontwikkeling bevolking naar leeftijd

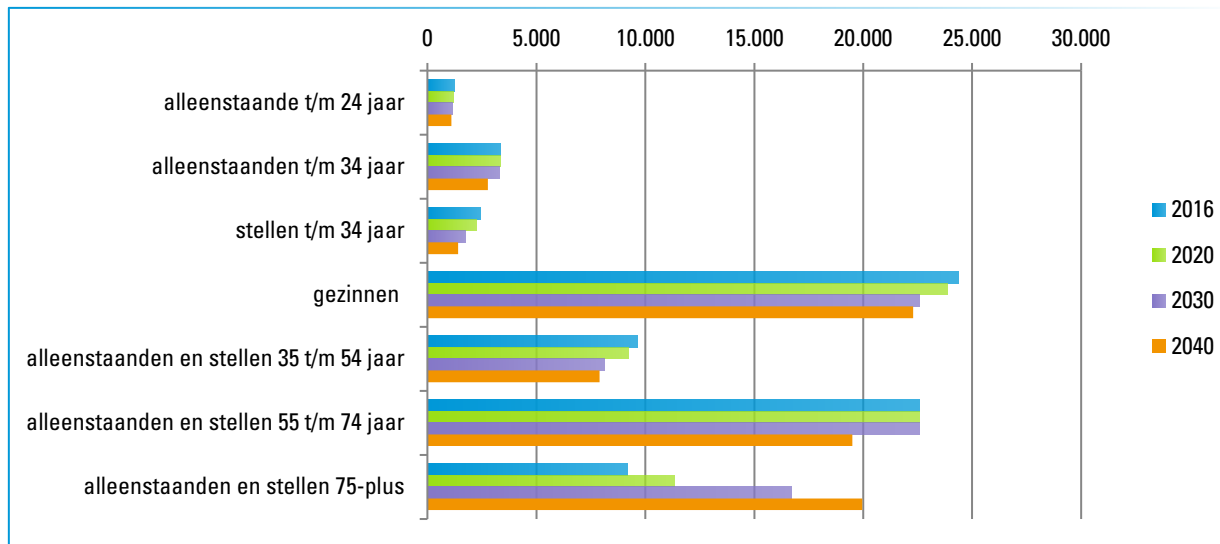
CBS (2021) en Stec Groep o.b.v. ABF Research (2016), Bewerking: Stec groep (2022)

De linker grafiek is de voorspelling uit de prognose over de periode 2016 t/m 2040, de rechter is de situatie van 2016 t/m 2021.

We zien dat het aantal jongeren in de kop de afgelopen vijf jaar met circa 5% is afgenomen. Ter vergelijking: volgens de in 2017 opgestelde Primos-prognose zou het aantal jongeren over de gehele periode 2016 t/m 2040 met circa 9% afnemen. Hiermee neemt het aantal jongeren in de Kop sneller af dan geprognosticeerd. De beroepsbevolking in de Kop is daarentegen relatief gelijk gebleven (-0,5%), waarbij dit volgens de prognose t/m 2040 met ruim 20% zou afnemen. Het arbeidspotentieel in de Kop is dus gelijk gebleven in de afgelopen vijf jaar, terwijl de verwachting was dat deze met circa 5% zou zijn afgenomen over de periode 2016 t/m 2021. Voornaamste reden hiervoor is de toestroom van buitenlandse migratie richting de regio. Hierbij gaat het zowel om statushouders als geregistreerde arbeidsmigranten.

Demografie, Leefbaarheid, Voorzieningen en Woningmarkt

Huishoudensontwikkeling naar huishoudenssamenstelling

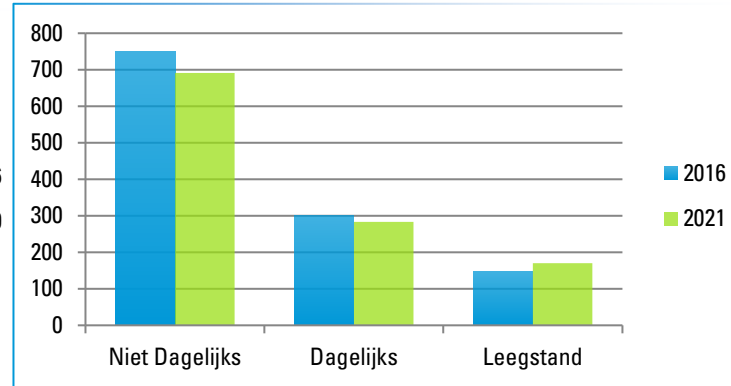
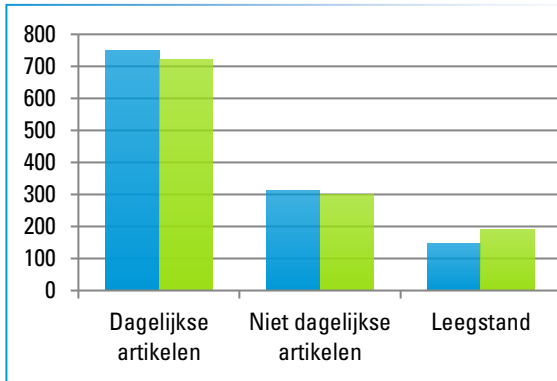
CBS (2021) en Stec Groep o.b.v. ABF Research (2016), Bewerking: Stec groep (2022)

In lijn met de huishoudensontwikkeling naar leeftijdsgroepen, past ook de huishoudenssamenstelling zich aan. Het aantal gezinnen in de Kop is de afgelopen vijf jaar met circa 500 afgenomen, terwijl het aantal alleenstaanden en stellen in de leeftijdscategorie 75-plus met circa 2.000 huishoudens toenam.

Hiermee ligt de ontwikkeling van de huishoudenssamenstelling de afgelopen vijf jaar in lijn met de in 2017 opgestelde prognose.

Demografie, Leefbaarheid, Voorzieningen en Woningmarkt

Verkooplocaties in Kop van Noord-Holland

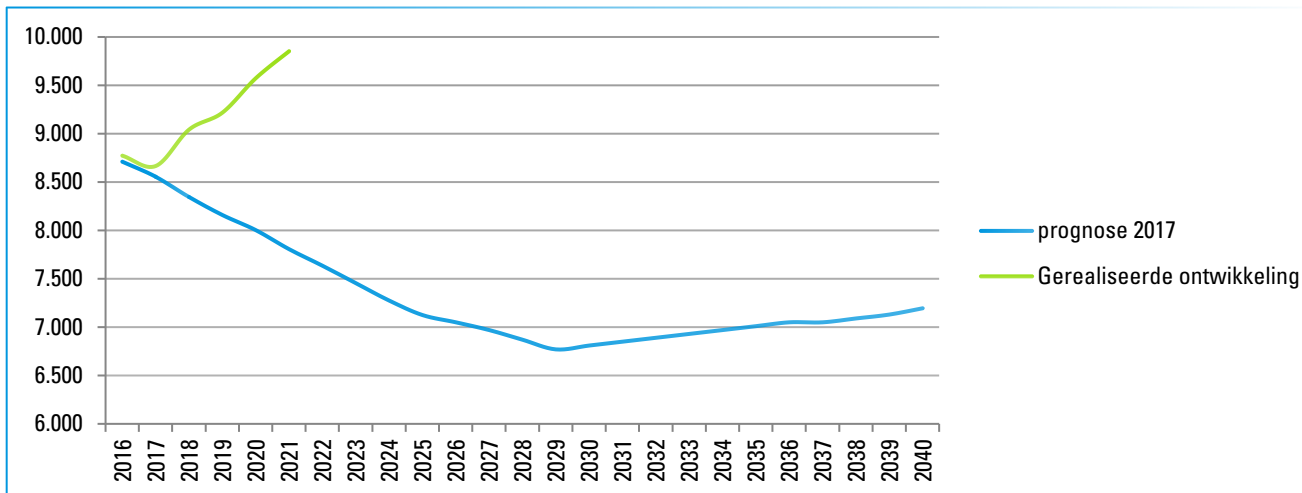
KSO 2016; (bewerking Stec Groep) en Locatus (2021) bewerking Stec groep (2022)

De linker grafiek toont de ontwikkeling van de invulling van winkelvestigingen in de Kop over de periode 2016 t/m 2040. Hiermee is de prognose dat zowel het aantal dagelijkse als niet-dagelijkse verkooplocaties af zal nemen. Tegelijkertijd is de prognose dat het aantal leegstaande panden zal toenemen.

Het aantal verkooppunten is de afgelopen vijf jaar sterker gedaald dan geprognosticeerd. Mogelijk is dit (deels) een gevolg van de Covid-19 pandemie, en de daarmee samenhangende versnelde transitie van de winkelmarkt.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Aantal studenten MBO, HBO en WO woonachtig in de Kop

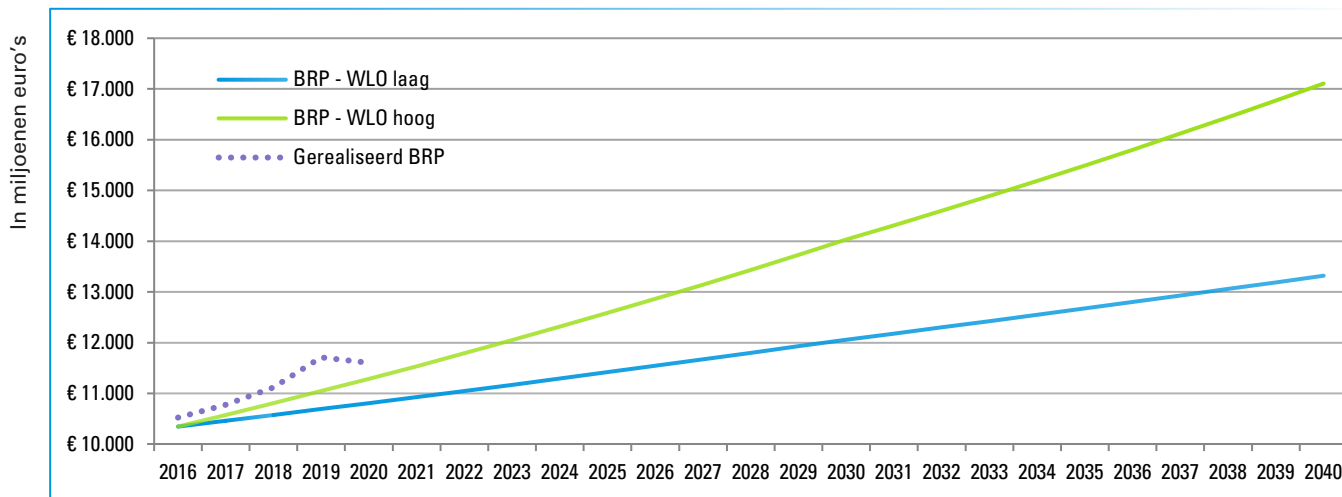
Bron: CBS, 2018 & DUO leerlingenprognose, DUO (2021), Bewerking: Stec groep (2022)

Het aantal studenten (zowel MBO, HBO als WO) woonachtig in de Kop is in de periode 2016 t/m 2021 met circa 1.000 toegenomen, ondanks een kleine afname in 2017 ten opzichte van 2016.

Hiermee is het aantal studenten sterk toegenomen, terwijl op basis van de in 2017 opgestelde prognose (op basis van de DUO leerlingenprognose) het aantal studenten woonachtig in de Kop juist met circa 1.000 zou afnemen. Een mogelijke verklaring is de kamernood in Amsterdam en Alkmaar, waardoor studenten langer thuis blijven wonen of kiezen voor woonruimte in onder andere de Kop. Zover bekend zijn er geen nieuwe mbo of hbo-instellingen bijgekomen in de regio sinds 2017.

Economie en werklocaties

Ontwikkeling Bruto Regionaal Product (BRP)

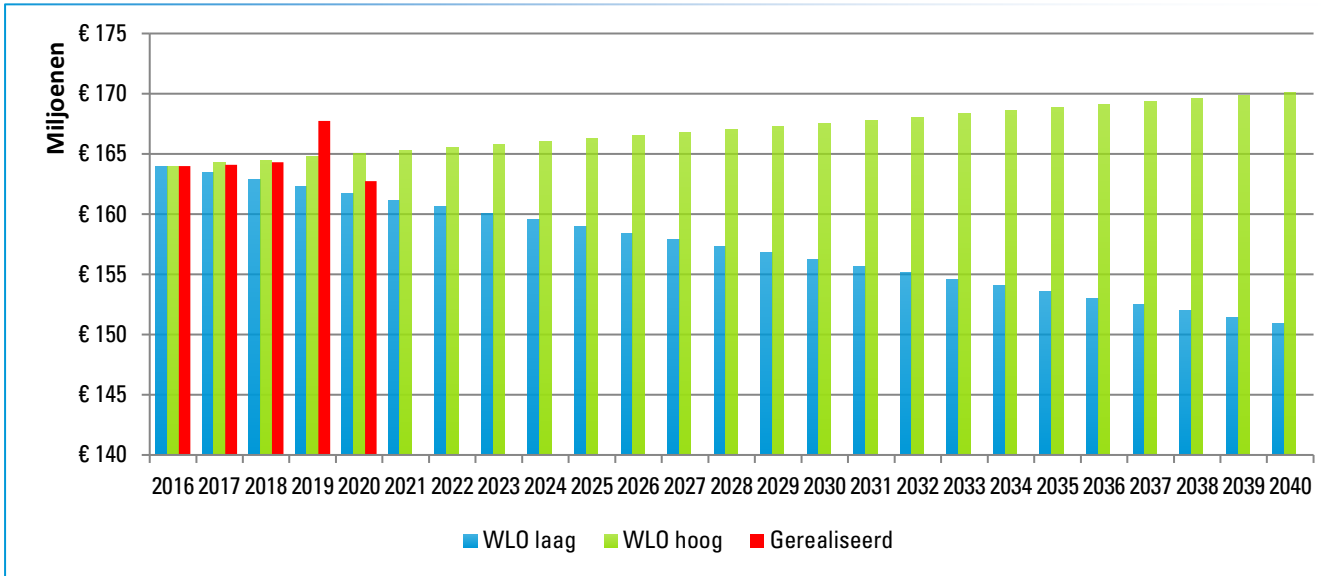
Bron: CBS, 2018 & CPB/PBL, 2015; Bewerking: Stec Groep, 2018 & CBS (2021)

Het Bruto Regionaal Product (BRP) van de COROP-regio Kop is de afgelopen vijf jaar toegenomen tot circa 11,8 miljard euro. Hiermee is het BRP met circa 12% toegenomen in de periode 2016 t/m 2020. De ontwikkeling van het BRP van de kop ligt hiermee in lijn met het landelijk gemiddelde.

Het BRP van de Kop is de afgelopen vijf jaar sterker toegenomen dan de in 2017 opgestelde prognoses op basis van de WLO-scenario's. Mogelijke verklaring is de sterke economische hoogconjunctuur in de jaren 2018 en 2019. Ook het effect van de coronacrisis is zichtbaar in de ontwikkeling van het BRP: deze vertoonde in de periode 2020-2021 een afname van circa 2%.

Economie en werklocaties

R&D uitgaven

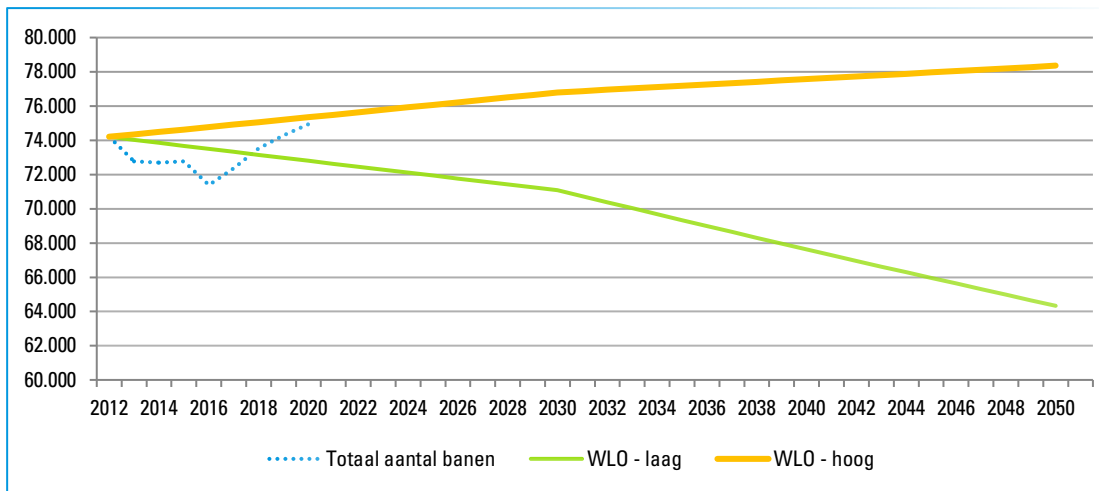

Bron: CBS (2018) & CBS (2021), bewerking Stec Groep 2022

De investeringen in R&D van bedrijven in de Kop is de afgelopen vijf jaar ontwikkeld conform het midden van de bandbreedte van de in 2017 opgestelde prognose. We zien echter wel een piek (boven het WLO-hoog scenario) in de investeringen in onderzoek en ontwikkeling in 2019, waarschijnlijk als gevolg van de sterke (landelijke) economische hoogconjunctuur in dat jaar. De piek in 2019 wordt gevolgd door een sterke afname in 2020 als gevolg van de coronacrisis.

Economie en werklocaties

Ontwikkeling aantal banen in de Kop

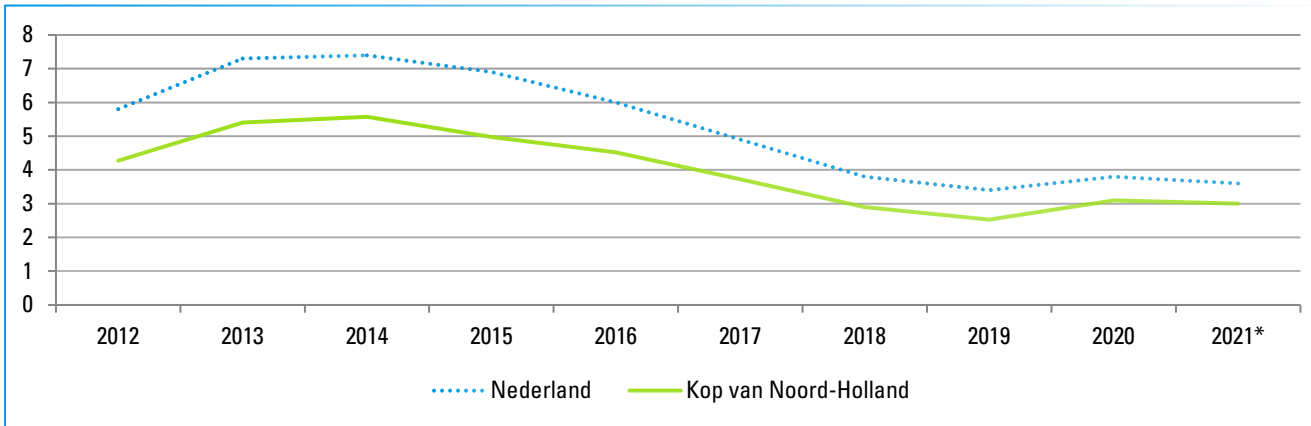
Bron: CBS/ PBL (2018) & LISA (2021), bewerking Stec Groep 2022

Het aantal banen in de Kop nam in de periode 2012 t/m 2020 toe met circa 3%. Na een ondergemiddelde ontwikkeling in de periode 2012 t/m 2016, zien we een sterke toename in de periode 2016 t/m 2020 (een toename van circa 2.600 banen, circa +5%). Hiermee ligt het aantal banen in de Kop anno 2020 boven in de bandbreedte van de in 2017 opgestelde prognose (op basis van de WLO-scenario's).

De werkloosheid in de Kop is afgenomen. Het werkloosheidspercentage lag in 2017 op circa 5%, waarbij de verwachting was dat dit percentage redelijk stabiel zou blijven. Anno 2022 zien we echter een werkloosheidspercentage van circa 3%.

Economie en werklocaties

Werkloosheidsontwikkeling Kop van Noord-Holland

Bron: CBS (2020); bewerking Stec Groep (2022).

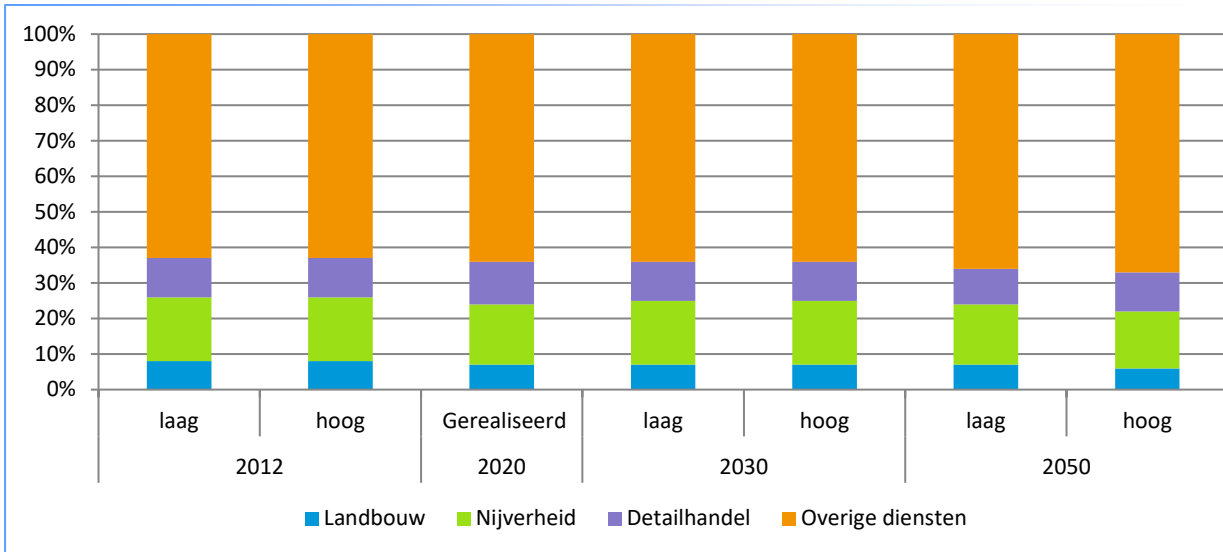
In de vorige slide viel al op dat de Kop van Noord-Holland een sterke inhaalslag heeft gemaakt wat betreft het aantal banen in de regio. Het aantal banen ligt binnen de gestelde bandbreedte die is opgesteld tijdens de nulmeting in 2017.

De werkloosheidscijfers bevestigen dit beeld. Hoewel het werkloosheidspercentage in het jaar 2019 op 2020 iets is gestegen als gevolg van de coronacrisis, blijft dit ruim onder de nulmeting van 2017. Daarnaast valt op dat de Kop van Noord-Holland wat betreft werkloosheidscijfers onder het landelijk gemiddelde ligt, en dus bovengemiddeld goed scoort.

* Op basis van voorlopige cijfers

Economie en werklocaties

Ontwikkeling aantal banen in aandelen vier hoofdsectoren

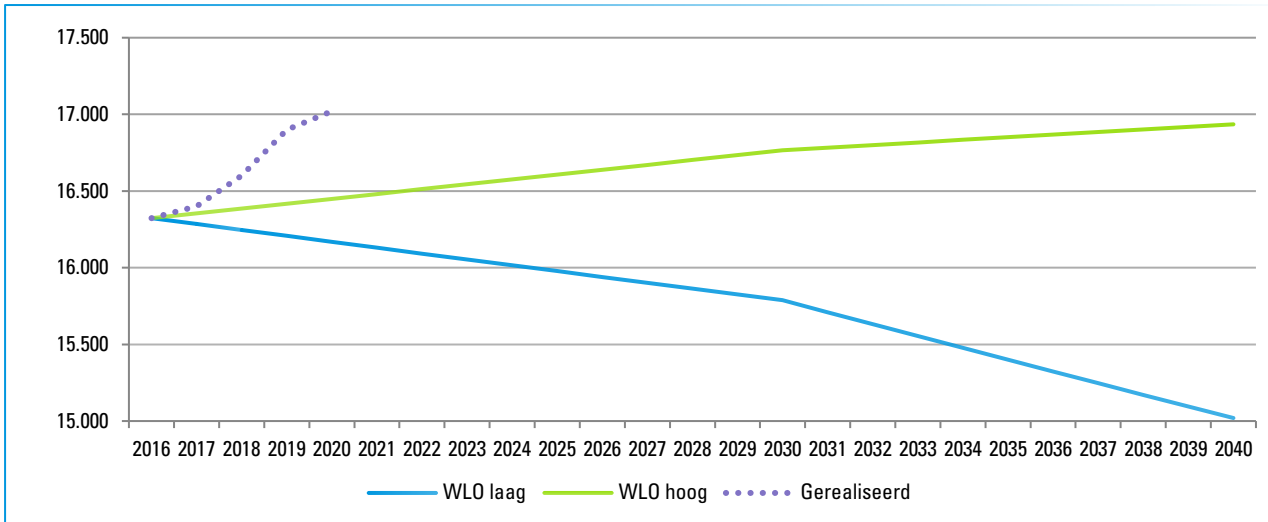

Bron: CBS/ PBL (2018) & LISA (2021), bewerking Stec Groep 2022

De ontwikkeling van de werkgelegenheid verdeeld naar de vier hoofdsectoren heeft in de periode 2012 t/m 2020 relatief conform prognose plaatsgevonden. Opvallend is dat het aandeel banen in de landbouw enigszins is toegenomen, terwijl dit volgens de prognose zou stabiliseren of zelfs zou afnemen.

Economie en werklocaties

Banen op bedrijventerreinen

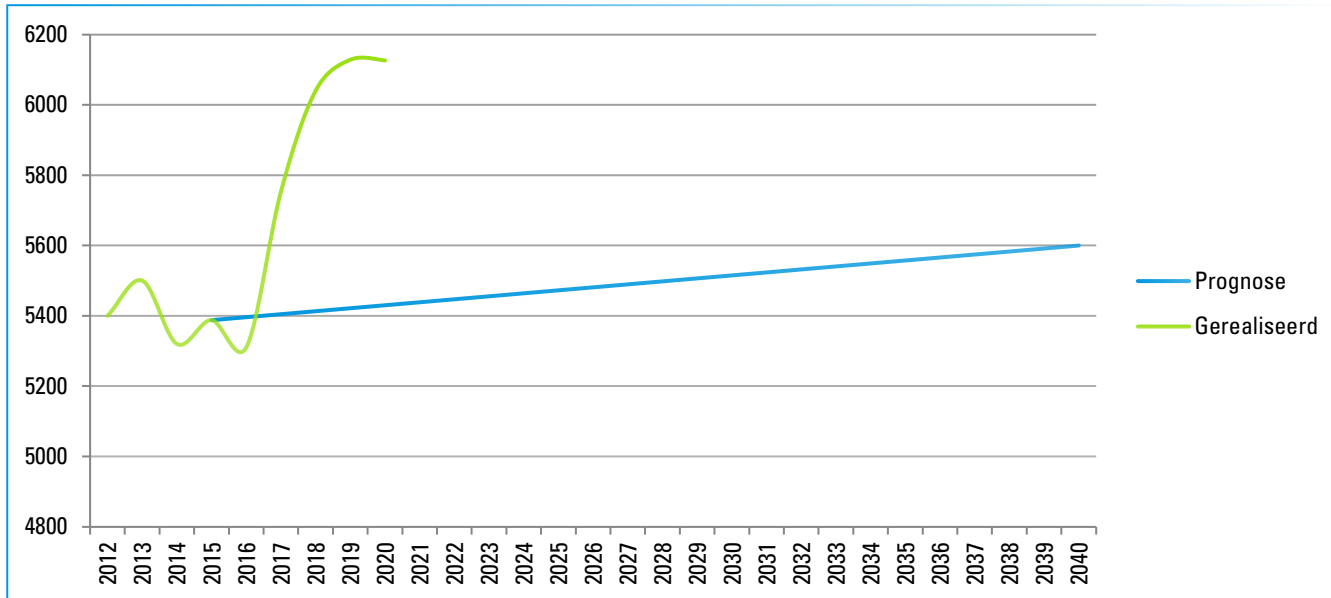

LISA (2020), bewerking: Stec groep (2022)

De werkgelegenheid op de bedrijventerreinen in de Kop is in de periode 2016 t/m 2020 met circa 600 banen toegenomen. Hiermee is de ontwikkeling van de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen sterk toegenomen in vergelijking tot de in 2017 geprognosticeerde ontwikkeling. In totaal huisvesten de bedrijventerreinen in de Kop circa 25% van de totale werkgelegenheid.

Toerisme

Ontwikkeling van het aantal banen in het toerisme

Waarstaatjegemeente & LISA (2020), Bewerking: Stec groep (2022)

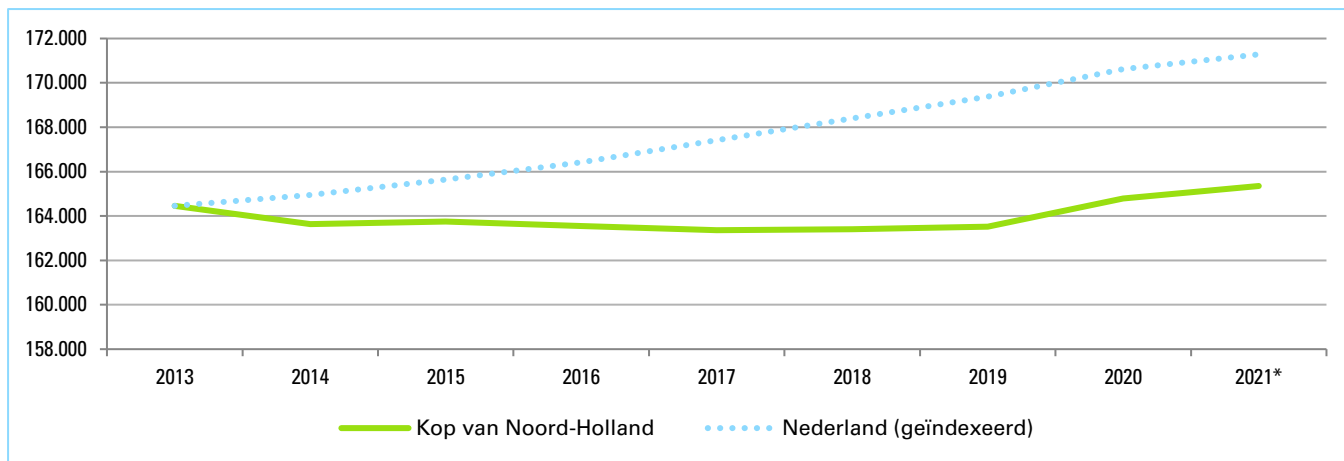
De ontwikkeling van het aantal banen in de toeristische sector in de Kop is in de periode 2016 t/m 2020 met circa 700 banen toegenomen. Hiermee is de ontwikkeling van de toeristische werkgelegenheid sterker toegenomen dan de in 2017 opgestelde prognose. Met name de toename van het aantal toeristische banen in Den Helder (+300, +20%) valt hierbij op. Zie ook sheet 38.

Actuele economische foto

Demografie, Leefbaarheid, Voorzieningen en
Woningmarkt

Groei inwoners

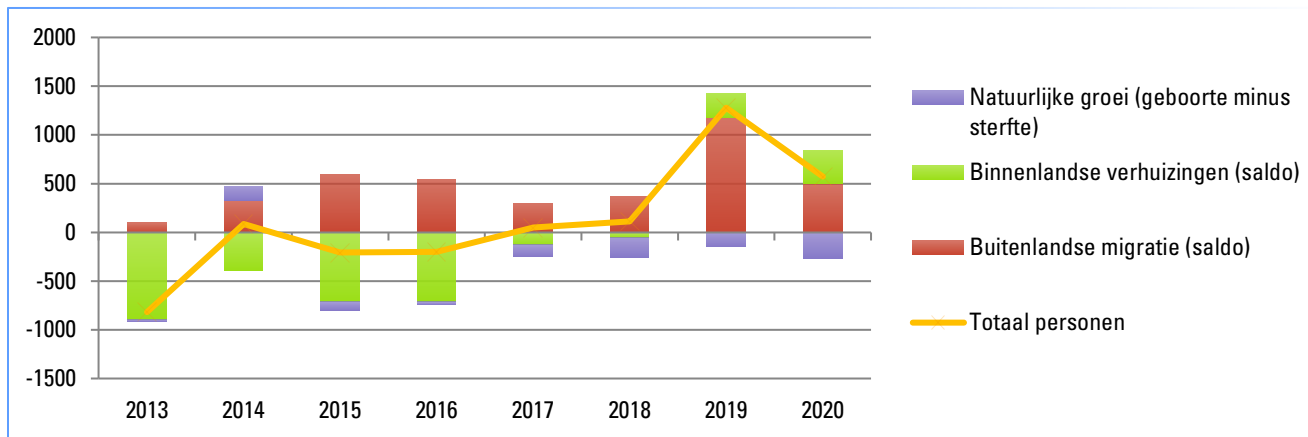

CBS (2021), Bewerking: Stec groep (2022)

De totale bevolking in de kop van Noord-Holland bestaat uit circa 165.350 inwoners, wat neer komt op ruim 75.000 huishoudens (peildatum 2021). In de grafiek is te zien dat het aantal inwoners in eerste instantie afnam, om vervolgens na 2017 relatief hard te stijgen. Het grootste gedeelte hiervan, circa 56.500 inwoners, is woonachtig in Den Helder. Daarnaast heeft Hollands Kroon circa 48.500 inwoners, Schagen circa 46.500 en Texel circa 13.650.

Ten opzichte van de nulmeting in 2017 is het aantal inwoners gestegen met 1.995 (ruim 1%). Het landelijk gemiddelde laat een groei in inwoners zien van circa 2,3% ten opzichte van de nulmeting in 2017. Dit is ruim dubbel zo veel. Daarmee ligt de regio Kop van Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde.

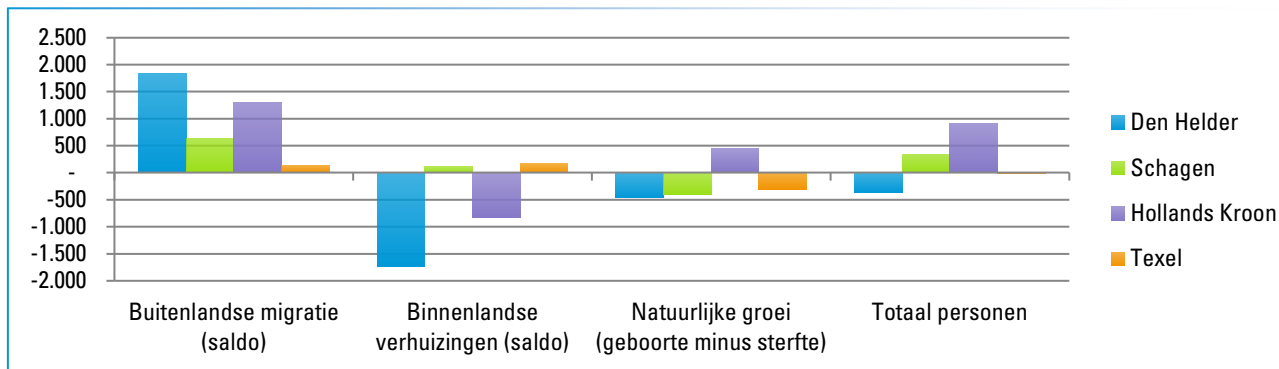
Groei inwoners o.b.v. demografiemodel

CBS (2021), bewerking: Stec groep (2022)

Tot en met het jaar 2013 zag de Kop van Noord-Holland voornamelijk een afname van het totaal aantal inwoners, gevolgd door enkele jaren van stabilisatie. Wat hierbij opvalt is dat in deze jaren het saldo binnenlandse verhuizingen sterk negatief is: veel mensen trokken weg uit de regio. Vanaf het jaar 2018 zien we echter een sterke toename van het aantal inwoners in de regio, dit komt voornamelijk door de sterke toename van het buitenlandse migratiesaldo. Wel zien we sterke verschillen tussen de gemeenten onderling.

Demografiemodel naar gemeenten in de Kop van Noord-Holland

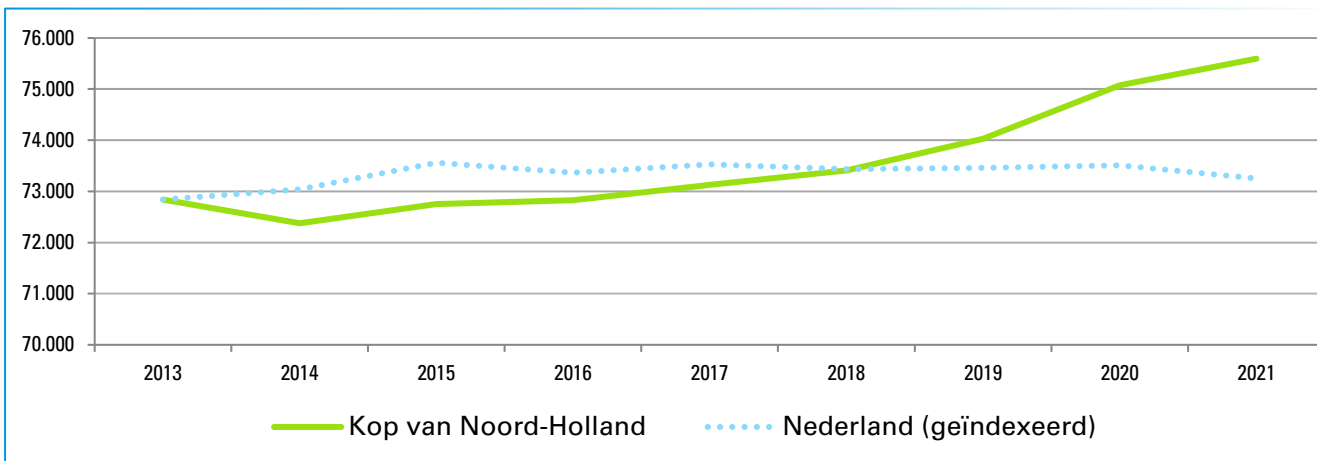
CBS (2021), Bewerking: Stec groep (2022)

Over de periode 2013-2021 zijn er relatief grote verschillen zichtbaar binnen de regiogemeenten. Van de vier gemeenten kende Hollands Kroon en Schagen een stijging van het aantal inwoners, de voornaamste reden hiervoor was de stijging van het buitenlandse migratiesaldo en voor Hollands Kroon in mindere mate ook de natuurlijke groei van inwoners.

De gemeente Texel bleef gedurende de periode relatief stabiel qua inwoners, ondanks dat Texel een sterfteoverschot kent.

De gemeente Den Helder kende krimp van de bevolking over de periode 2013-2021. In deze tijd kende de gemeente een negatief verhuissaldo circa 1700. Het positieve buitenlandse migratiesaldo (1800) compenseert dit saldo, echter zorgt het sterfteoverschot voor een negatief totaalsaldo.

Groei huishoudens

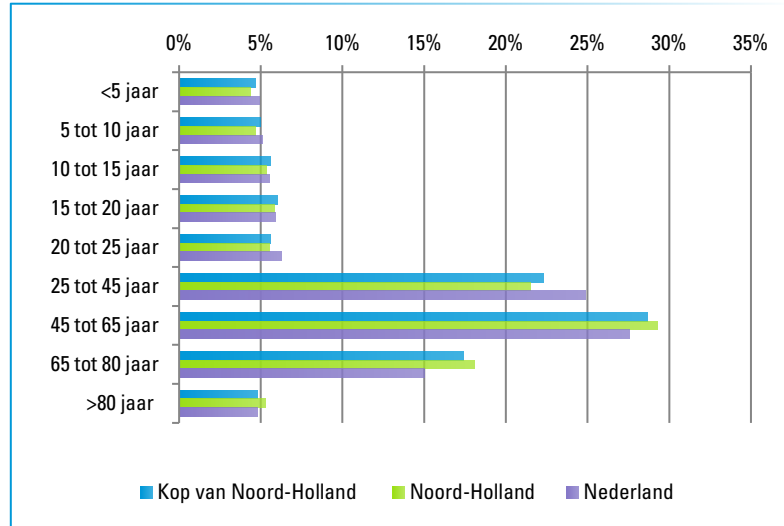
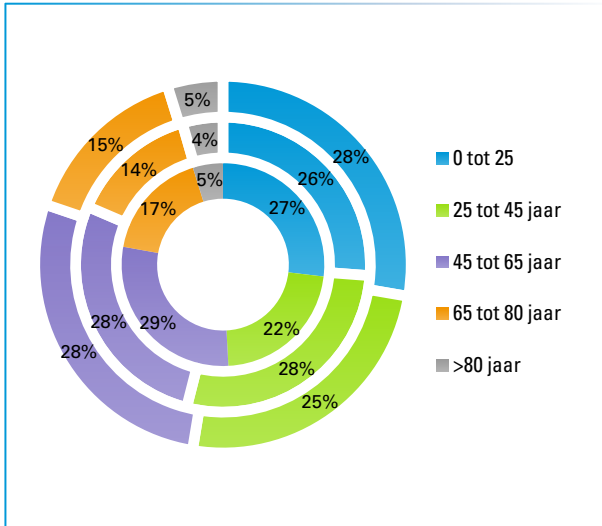

CBS (2021), Bewerking: Stec groep (2022)

Het aantal huishoudens is onderhevig aan een periode van onafgebroken groei sinds 2014, ondanks de periode van bevolkingsafname tot 2016. Dit is te verklaren door de algemene trend van steeds kleiner wordende huishoudens.

Ten opzichte van de nulmeting (2017) zijn er bijna 2.500 huishoudens bij gekomen, dit komt neer op een groei van circa 3,4%. De Kop van Noord-Holland scoort wat betreft de groei van de huishoudens bovengemiddeld. In dezelfde periode kende Nederland een groei van het aandeel huishoudens van 3,2%.

Inwoners verdeeld op leeftijd

CBS (2021), bewerking: Stec groep (2022)

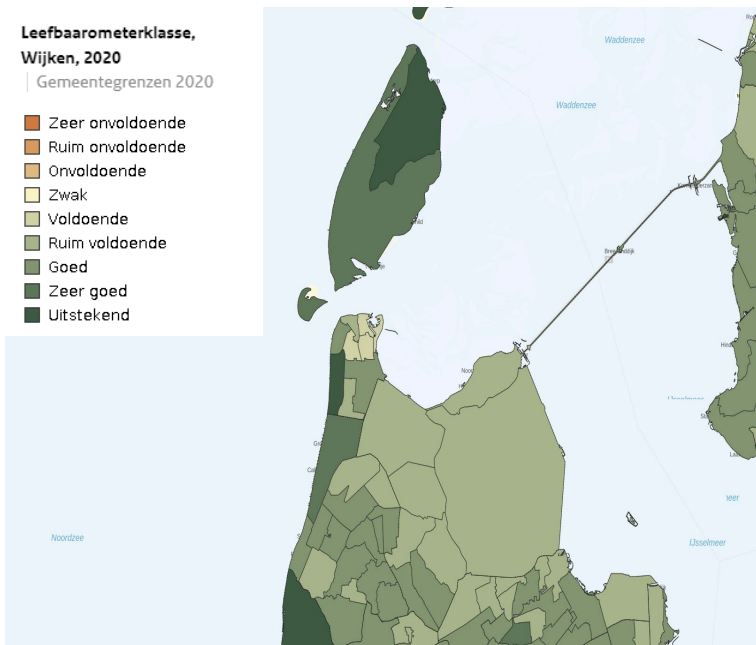
De binnenste ring betreft de Kop van Noord-Holland, de middelste ring gaat over de provincie Noord-Holland en de buitenste ring betreft het gemiddelde in Nederland.

Aan de hand van de percentages is te zien dat er, net als tijdens de nulmeting in 2017, relatief veel ouderen woonachtig zijn in de Kop van Noord-Holland (22% 65-plussers versus 20% in Nederland). Verder valt op dat het aantal 65-plussers in de regio conform de prognose is toegenomen sinds 2017. Het aandeel potentiële beroepsbevolking (tussen de 25 en 65 jaar in deze cijfers) is relatief gelijk gebleven ten opzichte van 2017.

Leefbaarheid in Kop van Noord-Holland

Leefbaarometerklasse,
Wijken, 2020
| Gemeentegrenzen 2020

- Zeer onvoldoende
- Ruim onvoldoende
- Onvoldoende
- Zwak
- Voldoende
- Ruim voldoende
- Goed
- Zeer goed
- Uitstekend

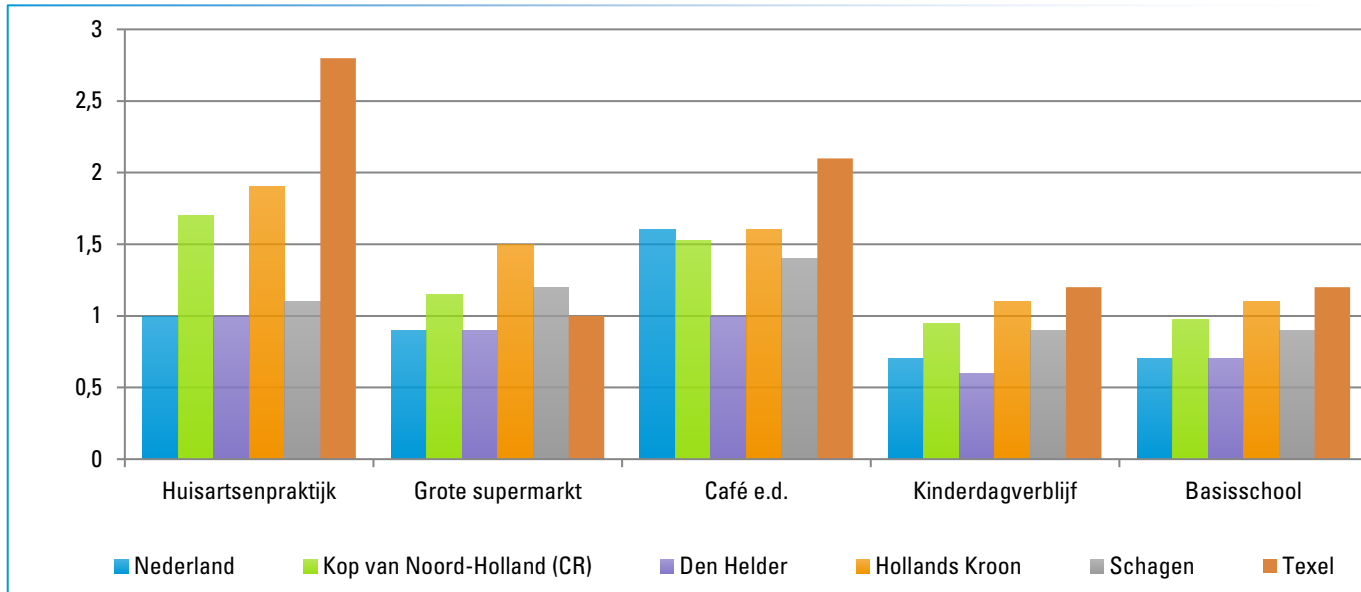
Bron: Leefbaarometer (cijfers 2020, bron 2022)

Volgens de Leefbaarometer, een monitor die de leefbaarheid in alle bewoende wijken, buurten en straten van Nederland registreert, scoort het grootste gedeelte van de Kop van Noord-Holland bovengemiddeld. Er is een verschuiving zichtbaar in de regio Den Helder ten opzichte van de vorige Leefbaarometer* (2016). Scoorde Den Helder destijds nog een 'ruim voldoende', tegenwoordig scoort Den Helder 'voldoende'. Dit verschil is voornamelijk zichtbaar in de verslechterde score op de indicator 'overlast en veiligheid'.

De gemeenten Den Helder scoort relatief gezien onder gemiddeld binnen de regio, maar scoort desalniettemin een voldoende op landelijk niveau. Texel scoort erg hoog op de indicatoren veiligheid en fysieke omgeving, deze gemeente heeft dan ook een zeer goede leefbaarheidssituatie. De afstand tot voorzieningen is op Texel daarentegen flink groter dan de overige gemeenten in de Kop (ook ten opzichte van het landelijk gemiddelde)

**De Leefbaarometer geeft een modelmatige schatting van de leefbaarheid in een bepaald gebied. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van 100 indicatoren, waaronder veiligheid, voorzieningenniveau en kwaliteit van de fysieke omgeving.*

Nabijheid van voorzieningen

Texel scoort over het algemeen het slechtst met de gemiddelde afstand die men moet reizen om bij voorzieningen te komen. De grafiek toont aan dat men in de Kop van Noord-Holland gemiddeld gezien een grotere afstand af moet leggen om bij een grote supermarkt, basisschool of huisartsenpraktijk te komen. Den Helder, de grootste stad in de regio, scoort zoals verwacht het best op de indicator 'nabijheid van voorzieningen'.

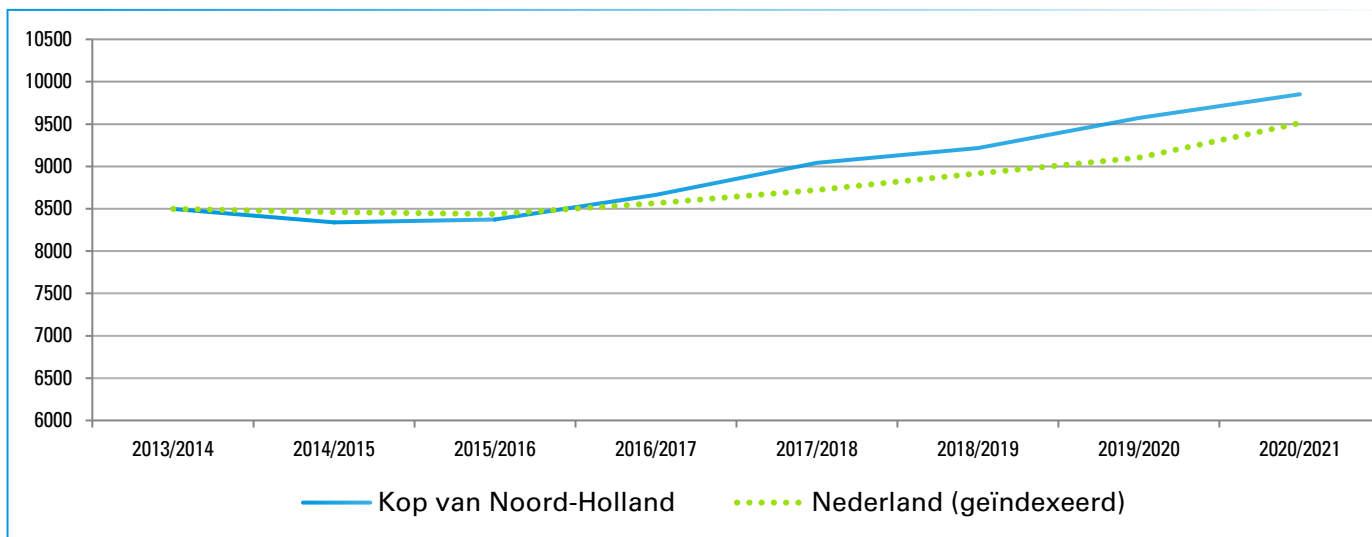
Ten opzichte van de uitgangssituatie in 2017 zien we op hoofdlijnen dat de nabijheid van voorzieningen relatief gelijk is gebleven. Per gemeente zijn soms kleine mutaties zichtbaar, maar een 'rode draad' door de gehele regio is niet zichtbaar.

Actuele economische foto

Arbeidsmarkt en Onderwijs

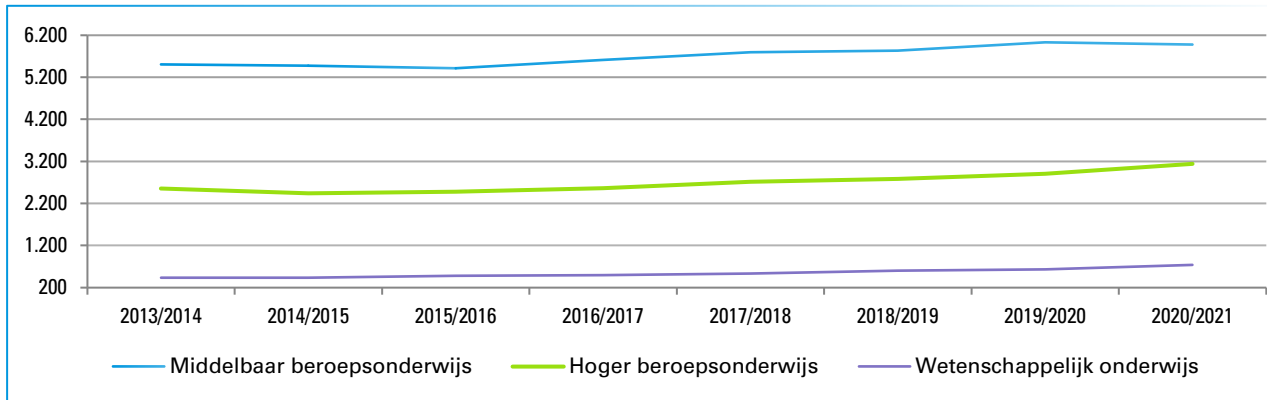
Totaal aantal MBO, HBO en WO studenten in Kop van Holland

CBS (2021), bewerking: Stec groep (2022)

Het totaal aantal studenten woonachtig in Kop van Holland. Na een aantal jaren een kleine daling is het aantal sinds 2015 in een sterke stijging gekomen. Ten opzichte van het voor referentiepunt in 2017, is het aantal studenten gestegen met circa 800 (8%). De leerlingenprognose van DUO voorspelde in 2017 een daling van het aantal studenten tot 2030, deze verwachting is echter niet uitgekomen. De Kop van Noord-Holland doet bovengemiddeld goed qua ontwikkeling van het aantal studenten ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Aantal studenten naar MBO, HBO en WO

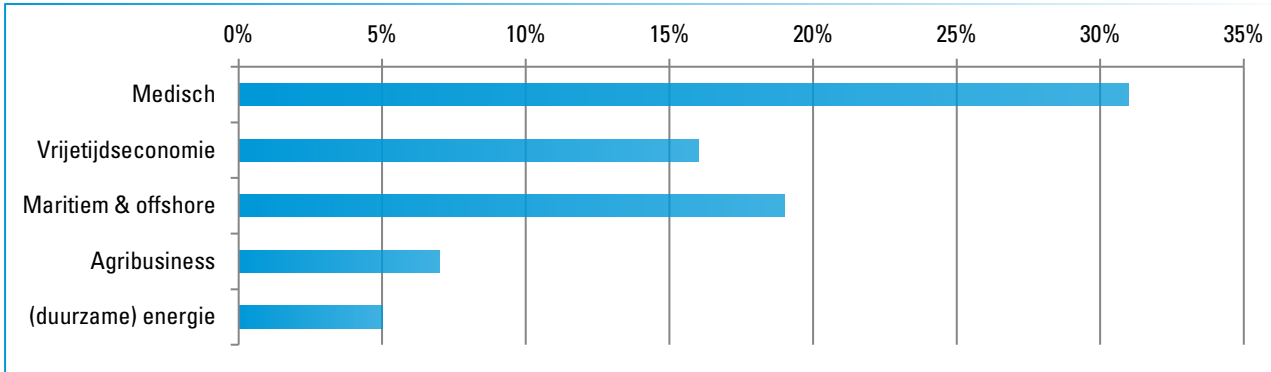
CBS (2021), bewerking: Stec Groep (2022)

Op de vorige slide was te zien dat het totaal aantal studenten sterk was toegenomen. In deze grafiek zien we de stijging per opleidingsniveau. Er heeft een stijging plaatsgevonden van zowel MBO, HBO als WO studenten.

Opvallend is de grote stijging van het aantal WO studenten: dit aantal is in een kleine 10 jaar tijd bijna verdubbeld van 371 studenten in 2012, naar 739 studenten in 2021. Ook het aantal HBO-studenten woonachtig in de Kop nam toe met ruim 50%. Deze waarden liggen ver boven de landelijke gemiddeldes. Ter vergelijking: het aandeel MBO'ers steeg in dezelfde periode in Nederland met slechts 2%, het aandeel HBO-studenten met 11% en het aandeel WO-studenten met ruim een derde.

Een mogelijke oorzaak voor deze grote stijging in de regio is de hoge kamerprijs in studentensteden, waardoor studenten er eerder voor kiezen om in de regio te blijven wonen. Overigens is het aantal studenten dat een opleiding volgt in het hoger beroepsonderwijs (landelijk gezien) ook gestegen met ruim 50% gedurende de periode aangegeven in de grafiek.

Speerpuntsector Medisch dominant

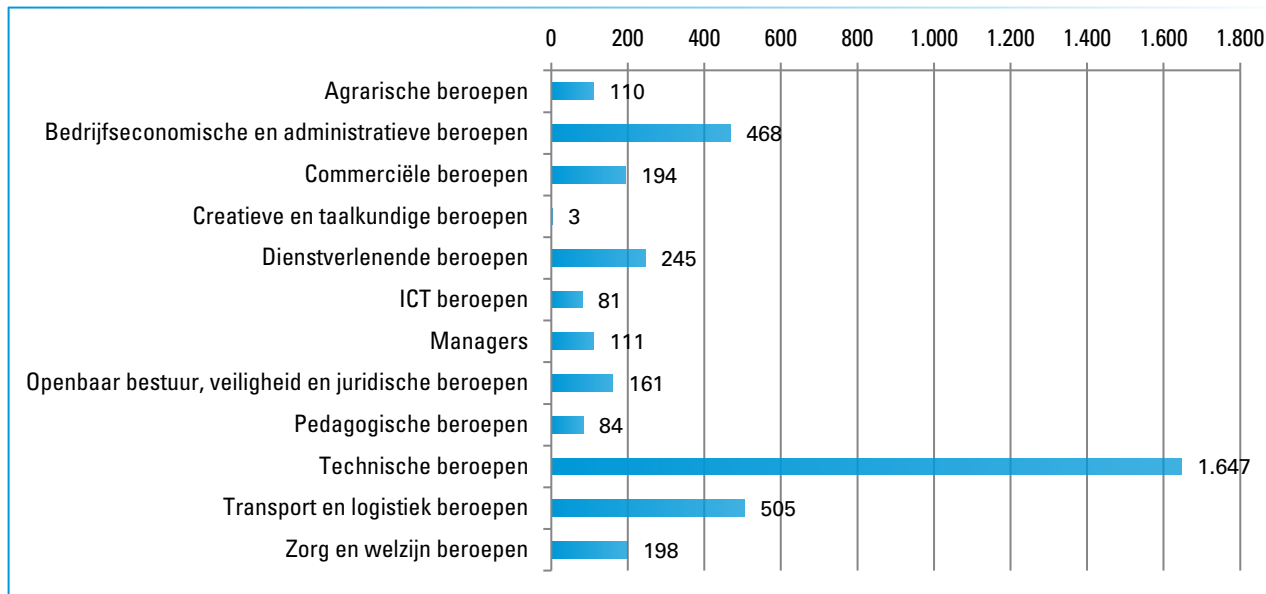
DUO (2022), Bewerkt: Stec groep (2022)

Het grootste deel van de studenten in de Kop volgt een studie die samenhangt met de speerpuntsector Medisch. We hebben een inschatting gemaakt van het aandeel van de speerpuntsectoren in aantal studenten, op basis van de huidige verdeling van studenten naar opleidingsrichting (open data DUO).

Er wonen circa 6.000 studenten in de Kop die een mbo-opleiding volgen. Ruim 30% daarvan van de MBO-studenten volgt in lijn met het landelijk gemiddelde een opleiding in de richting zorg, welzijn en sport. De MBO-sectoren 'creatieve industrie en ICT' en 'mobiliteit, transport, logistiek, maritiem' kenden in de afgelopen jaren een sterke groei.

Verder is het opvallend hoge aandeel studenten in de agribusiness. Circa 8% van de MBO-studenten in de Kop volgt deze opleidingsrichting. Ter indicatie: landelijk gezien volgt circa 3% een agrarische opleiding.

Vooral tekort aan werknemers in technische beroepen

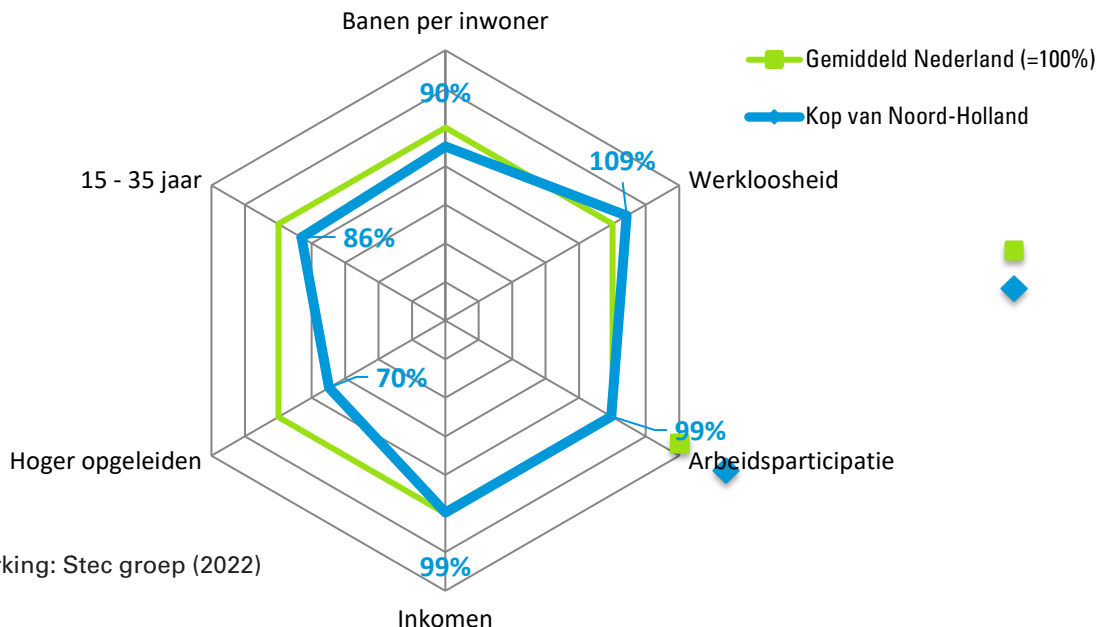
UWV (2022), Bewerking: Stec groep (2022)

In totaal zijn momenteel (Q1 2022) circa 3.800 openstaande vacatures. Veruit de meeste online vacatures in de regio betreffen een technisch beroep. Het tekort aan technisch geschoolden komt ook hier naar voren. Het aantal vacatures dat een creatief en/of taalkundig beroep betreft, vormt met een aantal van 3 het kleinste deel.

De top 3 tekort aan werknemers is identiek aan het landelijke beeld. Deze wordt ook gedreven door een tekort aan werknemers in de transport en logistiek, de bedrijfseconomische en administratieve branche en aan kop een tekort in de technische branche.

Lage werkloosheid, maar ook lage participatie in de Kop

De Kop van Noord-Holland heeft een relatief lage werkloosheidsgraad; 3% in de Kop en 3,6% in Nederland (het hoge percentage in onderstaande figuur betekent dat de Kop circa 9% beter presteert dan het Nederlands gemiddelde op dit vlak). De netto arbeidsparticipatie, het aandeel werkenden ten opzichte van de beroepsgeschikte bevolking, is daarentegen in de Kop van Noord-Holland lager dan in de rest van Nederland; respectievelijk 65,5% in de Kop en 69,1% in Nederland. Hiermee is de arbeidsparticipatie relatief gelijk gebleven ten opzichte van 2017. *

CBS (2022), bewerking: Stec groep (2022)

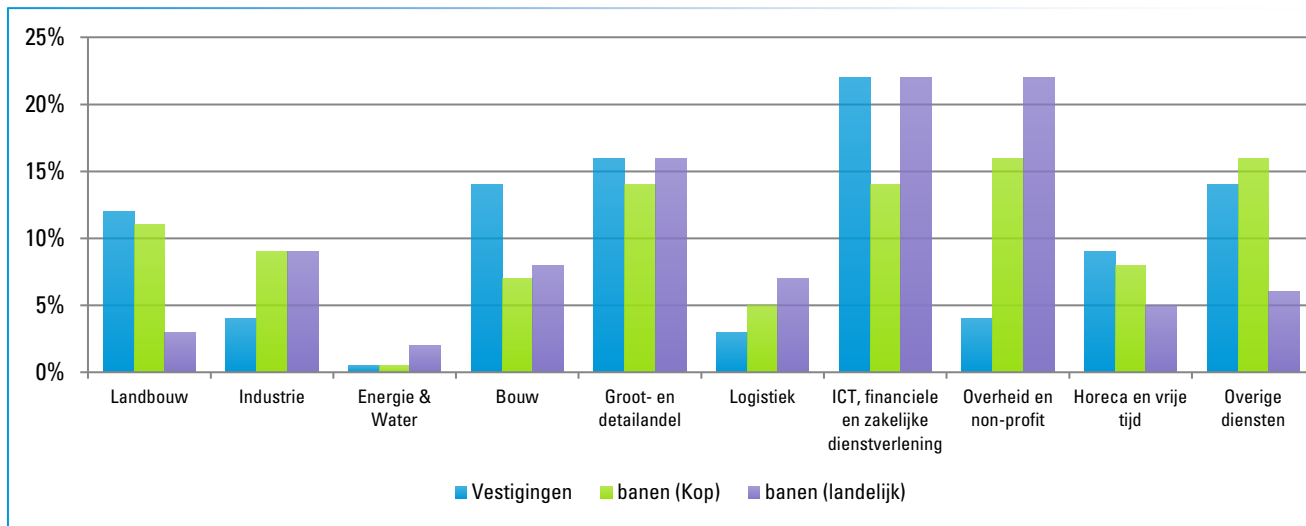
* Het landelijk gemiddelde moet in dit figuur als de 100% score worden gezien. Indien een indicator lager scoort (90%) dan scoort de Kop op deze indicator ondergemiddeld t.o.v. het landelijk gemiddelde. Bij een hogere score (110%) scoort de Kop boven landelijk gemiddelde.

Actuele economische foto

Economie en Werklocaties

Verdeling sectoren werkgelegenheid

LISA (2020), Bewerking: Stec groep (2022)

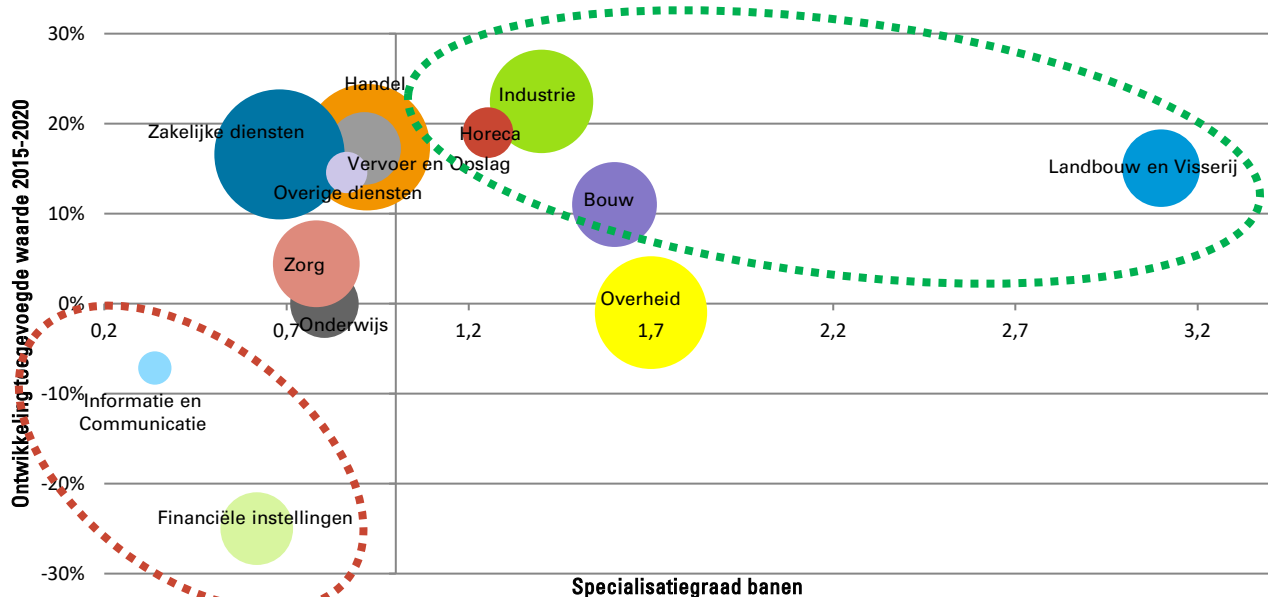
De werkgelegenheid in de Kop bedraagt ruim 69.000, verdeeld over circa 15.000 vestigingen. Hiermee is de werkgelegenheid enigszins afgenomen in de afgelopen jaren. Opvallend is dat met name de werkgelegenheid in de sector overheid en non-profit de afgelopen vijf jaar is gekrompen. In totaal verdwenen er circa 200 banen in deze sector.

In de verdeling van banen naar sector binnen de Kop valt op dat de dienstensector ondervertegenwoordigd is ten opzichte van Nederland. Het aandeel van zowel de ICT-sector (2%), financiële diensten (2%) als advies en onderzoek sector (7%) ligt onder het aandeel voor Nederland als geheel (respectievelijk 5%, 3%, 16%). Wel is de sector enigszins gegroeid ten opzichte van 2017.

Regionaal verdienmodel per sector

We kijken nu naar het regionaal verdienvermogen van de Kop. Dit doen we aan de hand van onderstaand analytisch model. We zetten de dertien hoofdsectoren uiteen op deze matrix, waarin we het volgende weergeven:

- Op de horizontale as geven we de **specialisatiegraad** weer. Dit geeft aan hoe het aandeel van een sector in het aantal banen in de regio Kop van Noord-Holland zich verhoudt tot het aandeel van dezelfde sector in het aantal banen van Nederland als geheel.
- Op de verticale as geven we de **ontwikkeling van de toegevoegde waarde** weer. We gebruiken hiervoor de periode 2015-2020. Deze cijfers hebben betrekking op de COROP-regio.
- De omvang van de bol geeft de **omvang van de toegevoegde waarde** weer (in de COROP).

Sterke en zwakke sectoren in de Kop

Op basis van het figuur op de vorige sheet kunnen we de sectoren indelen sterke en zwakke sectoren:

- 1. Sterktes:** dit zijn de sectoren waar de regio sterk in is gespecialiseerd en/of die zeer sterk groeien in toegevoegde waarde. Dit zijn kortom de uitblinkers van de regio en kansrijke sectoren voor de toekomst. In dit geval gaat het om de landbouw en visserij, bouwnijverheid, horeca en industrie.
- 2. Zwaktes:** dit zijn sectoren die afnemen in toegevoegde waarde en daardoor mogelijk aan concurrentiekracht verliezen en een bedreiging vormen voor de regionale economie. In de regio Kop van Noord-Holland gaat het om de financiële sector en in mindere mate om ICT.

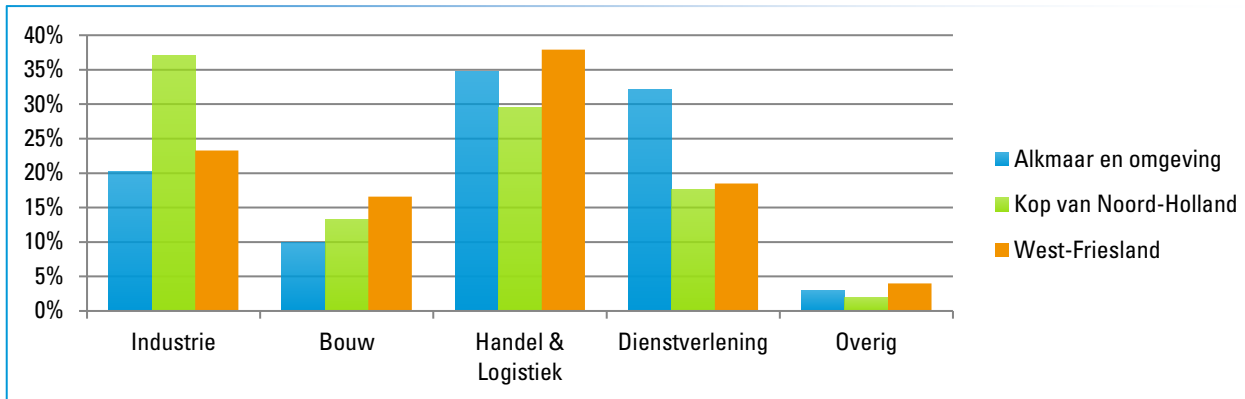
Terugkijkend op het regionaal verdienmodel zoals opgesteld in 2017 zien we dat de sectoren industrie en bouw zijn toegenomen in zowel de toegevoegde waarde als de specialisatiegraad. De sector overheid daarentegen is afgenomen op het gebied van specialisatiegraad: de werkgelegenheid in deze sector is dan ook afgenomen sinds 2017.

Belang bedrijventerreinen voor regionale economie

Bedrijventerreinen in de Kop huisvesten ruim 18.000 banen. Hiermee hebben de bedrijventerreinen een aandeel van circa 25% in de totale regionale werkgelegenheid. Hiermee ligt de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen in lijn met het landelijk gemiddelde: landelijk gezien is circa 25 tot 30% van de banen gevestigd op een bedrijventerrein.

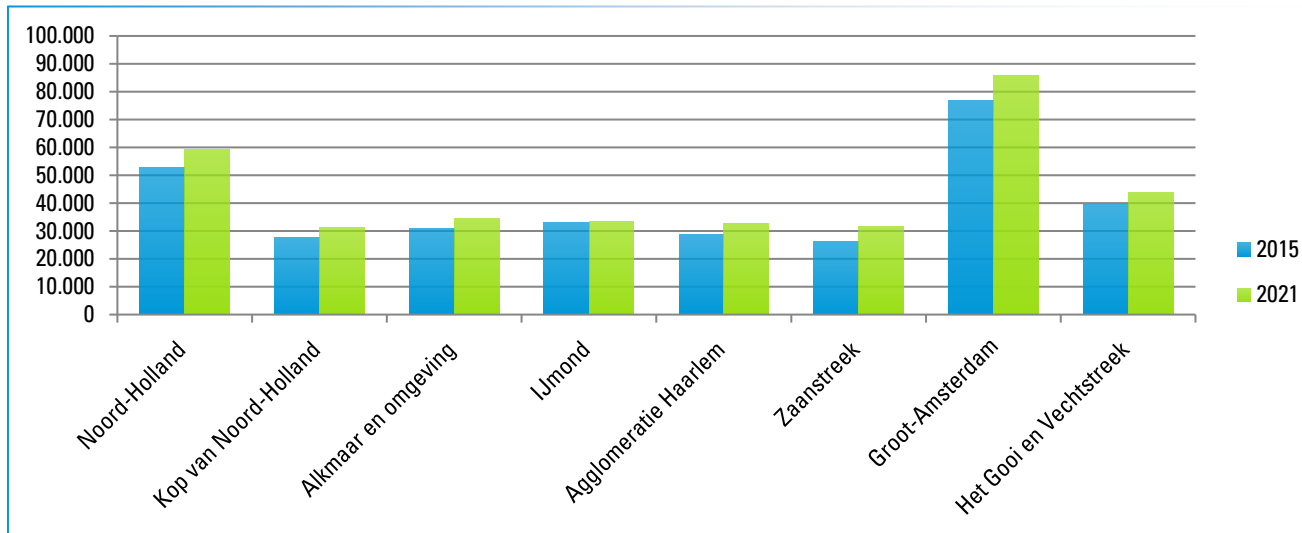
Kijken we naar de sectorverdeling op de bedrijventerreinen ten opzichte van overige regio's binnen Noord-Holland Noord, dan zien we dat de Kop een sterk aandeel industriële vestigingen heeft. Denk hierbij aan de bedrijvigheid in de offshore- en maritieme sector rondom Den Helder.

Aandeel werkgelegenheid op bedrijventerreinen per sector in Noord-Holland Noord

LISA (2020), Bewerking: Stec groep (2022)

Bijdrage aan Bruto Provinciaal Product (per inwoner)

CBS (2021), Bewerking: Stec groep (2022)

De totale bijdrage van de Kop aan het Bruto Provinciaal Product (BPP) van Noord-Holland (in totaal circa €170 miljard) bedraagt met €11,2 miljard circa 7%.

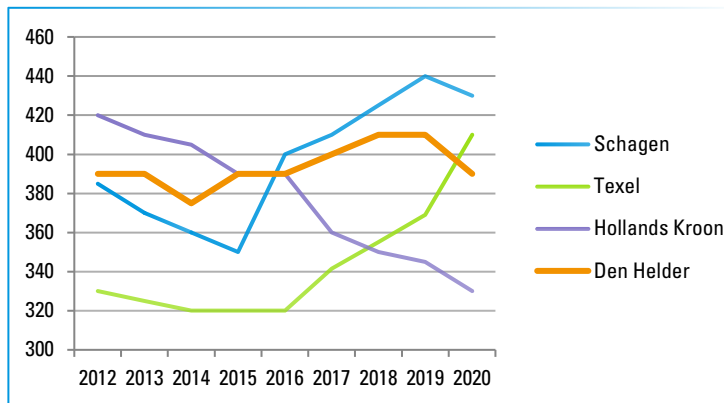
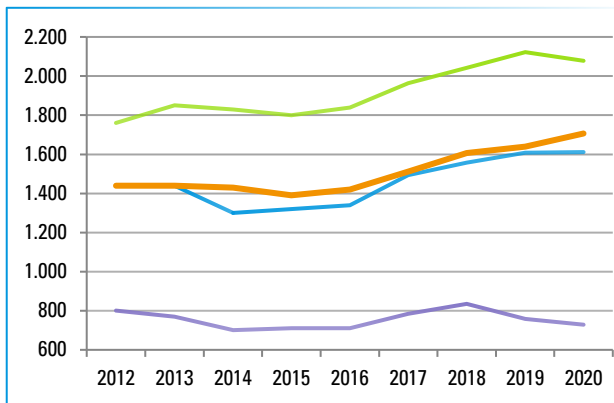
De verdeling van de bijdrage aan het BPP per inwoner in de kop is sinds 2015 met circa 13% toegenomen tot een bijdrage van €31.200 per inwoner. Hiermee scoort de Kop gemiddeld gezien de overige COROP-regio's in Noord-Holland. Wel ligt de ontwikkeling van het BPP in de Kop over de periode 2015 t/m 2021 iets boven de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP): deze nam in dezelfde periode toe met circa 12%.

Actuele economische foto

Toerisme en recreatie

Aantal banen (L) en aantal vestigingen (R) in recreatie en toerisme

Waarstaatjegemeente & LISA (2020), Bewerking: Stec groep (2022)

Het aantal banen in vrijwel alle gemeenten in de Kop van Noord-Holland is de afgelopen jaren gestegen. Over de gehele breedte gezien is de werkgelegenheid in de toeristische sector over de periode 2012 t/m 2020 met circa 10% toegenomen. Het effect van de coronacrisis is zichtbaar in de sector, de werkgelegenheid nam in 2020 met 2% af. Met name in Hollands Kroon was het effect meer merkbaar: in deze gemeente kromp de werkgelegenheid in 2020 met circa 5%. Het aantal banen in toerisme per duizend inwoners ligt in de Kop van Noord-Holland (76,0) hoger dan het landelijk gemiddelde van 46,1. Grote uitschieter die het gemiddelde sterk omhoog haalt is Texel, met een score van 197,9 banen per duizend inwoners.

In vrijwel alle gemeenten zien we een sterke toename van het aantal toeristische vestigingen. Met name Texel valt hierbij op in positieve zin: het aantal toeristische vestigingen nam in de periode 2012 t/m 2020 toe met circa 25%. Gemiddeld kent de Kop van Noord-Holland 17,5 vestigingen in recreatie en toerisme per duizend inwoners. Dit is aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde van 12,1 vestigingen per duizend inwoners.